

Biri var idi, biri yox idi. Qədim zamanlarda dul bir qadın var idi. O, yeganə övladı olan, oğlu Cek ilə yaşayırdı. Onlar olduqca ağır zamanlarda yaşadıklarından çox kasıb dolanırdılar. Cek işləmək üçün hələ çox balaca olduğundan anası dolanmaq üçün evlərindəki bütün mebelləri və digər eşyaları satmalı olmuşdu. Bircə inəkləri vardı. Cek hər səhər anasının sağdığı südü kəndin yaxınlığındakı mağazaya aparır, əvəzində çörək, yumurta və yağ alırdı. Bir gün qoca inək süd vermədi. O, artıq çox əldən düşmüşdü. Cek anasına inəyi satmağı təklif etdi. Ana bu inəyin əvəzində veriləcək pulla bir xeyli dolana biləcəklərini düşündü və razılaşdı. Cek inəyi satmağa apara biləcəyini deyib, yola çıxdı. Bir qədər getdikdən sonra qonşu kəndin qəssabı ilə qarşılaşdı. Ceki və qoca inəyi görən qəssab soruşdu:

- Cek hara belə?

- O birisi kəndə gedirəm. İnəyimiz artıq süd vermir. Bizim də yeməyə heç nəyimiz yoxdur. İnəyi satmağa aparıram.

- Aha, anladım. Niyə bu qədər uzaq yolu gedib, əziyyət çəkirsən? Sənə bundan daha yaxşı bir təklifim var.

Qəssab cibindən bir neçə dənə qərribə görünüşlü lobya toxumu çıxarıb, Cekə uzatdı.

Cek bu sövdələşmədən təəccüblənsə də, toxumların çox xoşuna gəlmişdi. Onlar par-par yanırdı. Cek:

- Bunlar necə də gözəldir. Bunlar nə toxumdur?

- Bunlar sadəcə toxum deyil. Sehrli toxumlardır - deyə, qəssab cavab verdi - əgər sən onları bu gecə əksən, sabaha uzanmış olacaqlar. Düz göyə çatacaqlar.

- Anam onları görüb, çox sevincək. Çox sağ ol, qəssab əmi.

Cek sevinclə evə qayıdıb, toxumları anasına göstərdi. Lakin heç nə onun düşündüyü kimi olmadı. Anası Cekin inəyi bir neçə toxuma dəyişməsinə əsəbiləşdi:

- Bu nədir? Sən neylədin? Biz ac qaldıq. Dərhal otağına get.

Ana toxumları onun əlindən alıb, bağa tulladı. Sonra işə yatağına uzanıb, hönkürtü ilə ağlamağa başladı.

Səhəri gün Cek oyananda pəncərədən gördüklərinə inana bilmədi. Lobyə sarmaşığı həqiqətən də, göyə uzanırdı. Cek bir saniyə belə düşünmədən dırmaşmağa başladı. O qədər dırmaşdı ki, artıq evləri bir nöqtə kimi görünürdü. Sarmaşığın sonunda gördükləri onu təəccübləndirdi. Burada

tamamilə başqa bir dünya var idi. Bir qədər sağa-sola boylandıqdan sonra Cekin qabağına bir pəri çıxdı:

- Salam, Cek. Nəhayət ki, gəldin.
- Sən kimsən?

- Sən məni tanıyırsan. Lakin mən səni tanıyıram. Orada gördüyün böyük qəsrdə nəhəng bir adamyeyən yaşayır. O sənənin atanın bütün pullarını oğurlayıb və axırda da onu öldürüb. Anan işə səni qorumaq üçün həqiqətləri səndən gizlədib. Bu nəhəng zalım hər şeyi sənə borcludur.

Pəri Cekə nəse soruşmaq imkanı vermədən yox oldu. Cek bir qədər düşündü:

- Madam ki, o mənə və ailəmə borcludur. Bunu ödəməlidir.

Cek böyük qəsrə doğru irəlilədi. Qəsrin iri qapısını döydü. Qapını çox hündür və kök bir qadın açdı. O, çox qorxunc görünürdü, bağıraraq Cekdən soruşdu:

- Nə lazımdır sənə?

Cek və sarmaşığı yolu

Günlərin bir günü Cek yenə qəsrə getməyə qərar verdi. Bu dəfə o içəri gizləncə girdi, buxarının yanında gizləndi. Bu dəfə adamyeyən nahardan sonra arfasını istədi. "Oxu" deyən kimi arfadan dünyanın ən gözəl melodiyaları səslənməyə başladı. Adamyeyən yuxuya gedən kimi Cek arfanı götürüb qaçmağa başladı. Lakin, bu dəfə heç nə Cekin gözlədiyini kimi baş vermədi. Arfa sahibini səsləməyə başladı. Adamyeyən oyanıb, Ceki gördü və iri addımlarla onun dalınca düşdü. Əgər adamyeyənin ayağı ilişib, yıxılmasaydı, Ceki tutacaqdı. O özünü ələ alana kimi Cek sarmaşığına çatıb, üzünə sarmaşığı sürülməyə başladı. Lakin adamyeyənin onu sağ qoymaq fikri yox idi, o da sarmaşığına sarıldı. Cek yuxarıdan anasını səslədi:

- Anacan, dərhal baltanı mənə at. Cek balta ilə sarmaşığın özündən yuxarıda qalan hissəsinə zərbələr endirməyə başladı. Sarmaşığı qopduğunu yerdən adamyeyənlə birgə yuxarı doğru çəkildi. Cek baltanı da, arfanı da yerə tulladı. Çox qorxmışdu. Anası onu sakitləşdirdikdən sonra dedi:

- Cek, ola bilər ki, onun atana elədikləri çox pis şeylərdir. Lakin onu da bu qədər pis olmağa tamahı vadar edib. Onun elədiyini şeylər tamahkarlıqdan daha pis deyil.

Balaca qəhrəman anası ilə razılaşdı və bir daha tamahkar davranmayacağına söz verdi. Onlar daim xoşbəxt yaşadılar.

- Mmmm. Bağışlayın, xanım. Mən çox acmışam. Mənə bir az yemək verə bilərsiniz? Mən dünəndən bəri heç nə yeməmişəm.

Qadın qorxunc və pinti olsa da, ürəyiyumşaq idi. O, Cekə böyük bir qabda ləzzətli yeməklər çəkdi. Lakin xəbərdarlıq etdi:

- Tez ye və get. Əgər ərim gəlib, səni görərsə, yeyəcək.

Cek yeməyə təzə başlamışdı ki, qapı döyüldü. Qadın Ceki iri çaydanın içində gizlədib, qapını açdı. Adamyeyənin addımlarından ev silkələnirdi:

- Buradan adam iyisi gəlir. Günortaya nə var?

- Yox, yox. Nə adam. Yanılmısan. Mən sənə çox ləzzətli yeməklər hazırlamışam.

Adamyeyən yeməyini yedikdən sonra arvadına dedi:

- Mənim pul torbamı getir.

O pullarını saymağa başladı. Lakin çox keçmədən dərin yuxuya getdi. Xorultusundan qulaq tutulurdu. Cek çaydan çıxıb, ətrafa göz gəzdirdi. Heç kim yox idi. O, stolun üstündəki torbanı götürüb, evdən çıxdı. Gəldiyi ciğirli sarmaşığına tərəf qaçdı.

Sarmaşığıyla sürüşüb, evlərinə gəldi. Başına gələnləri anasına danışdı, pulları ona verdi. Onlar şad xürrəm yaşamağa başladılar, yeni eşyalar aldılar. Lakin bir müddət sonra Cek yenidən sarmaşığına dırmanıb, adamyeyənin qapısını döydü:

Bu dəfə Cek çox səliqəli geyindiyindən qadın onu tanımadı. Cek ondan yemək istədi:

- Olmaz. Keçən dəfə bir oğlan gəldi, ərimin bütün pullarını oğurladı.

Lakin Cekə yazığı gəldi və onu içəri çağıraraq yemək verdi. Qəfildən adamyeyən qapını döyməyə başladı. Qadın Ceki buxarının yanında gizlədib, ərinə qulluq etməyə başladı. Nahardan sonra adamyeyən stolun üstünə cücesini qoydu. Cek gözlərinə inana bilmədi. Cücə qızıl yumurta yumurtlayırdı. Az sonra adamyeyən yenə dərin yuxuya getdi. Cek yavaşca masanın üstünə çıxıb, cücenə götürdü. Cücenin səsinə adamyeyən qurcalansa da, oyanmadı. Cek yenə sarmaşığına tərəf götürüldü, üzünə sarmaşığı sürüşüb evə gəldi. Qızıl yumurtaların hesabına onlar böyük ev tikdirdilər, çoxlu mal-qara, heyvan aldılar. Fırvan yaşamağa başladılar.